

Körkép energiaválság idején – az európai könyvtárak hírei

Egyesült Királyság

A brit energiaszabályozó hatóság, az *Ofgem* augusztusi bejelentése szerint **októbertől 80 százalékkal emelkedik az energiaár-plafon** az országban, így a brit fogyasztók átlagos éves rezsizsámlája 3549 fontra (1,7 millió forintra) nő (forrás: <https://www.theguardian.com/money/2022/aug/26/ofgem-raises-energy-price-cap-to-3549>).

A kormány különböző eszközökkel igyekszik támogatni a lakosságot és a vállalatokat a nehezedő helyzetben (forrás: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9491/>, <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9428/CBP-9428.pdf>).

A croydoni önkormányzat felkészülési hetet szervez 2022 szeptemberében. A részben könyvtári helyszíneken (*Thornton Heath Library, Croydon Central Library*) zajló **ingyenes rendezvények célja a lakosság segítése a téli hónapokra való felkészülésben** személyesen és online formában.

A felkészítés során részletes **tájékoztatókat tartanak az energiaár-támogatásokról**. Téma lesz **az otthonok hatékony fűtése és az energiaszámlák csökkentésének módjai**, az **energetikai fejlesztési lehetőségek**, a **fűtésszabályozás**, az **elektromos háztartási eszközök hatékony használata**, a **páralecsapódás elkerülésének módja**. Ezenkívül **személyre szabott tanácsadást adnak az energiatarifákkal, -számlákkal és -adósságokkal kapcsolatban** (forrás: <https://inews.co.uk/news/energy-price-cap-uk-councils-open-warm-spaces-public-refuge-soaring-bills-1815325>; <https://www.croydon.gov.uk/environment/sustainable-development/energy/getting-ready-winter-week-26-30-september-2022>).

A **Libraries Connected** nevű civil szervezet arra kéri a kormányt, hogy biztosítson az önkormányzatoknak többletforrást ahhoz, hogy **a könyvtárak és egyéb kulturális intézmények „fűtött menedékül” szolgálhassanak** a várhatóan egyre több rászoruló számára az őszi-téli hónapokban. A könyvtárak a szervezet tervei szerint a fűtött helyiségen kívül kényelmes fotelt, forró italt, meleg ruhát, továbbá a rezsizsámlájával kapcsolatos tanácsokat nyújtanának a lakosságnak, szociális szervezetek bevonásával (forrás: <https://www.librariesconnected.org.uk/news/libraries-connected-responds-media-discussion-libraries-warm-refuges>).

A **bristoli városi önkormányzat** arra készül, hogy közösségi szervezetekkel együttműködve **„barátságos terek hálózatát” nyitja meg a lakosság részére**, ahol megmelegedhetnek, valamint közösségi kapcsolatokhoz és tanácsokhoz juthatnak az őszi-téli időszakban. A szolgáltatások magukban foglalják az **elektronikus eszközök újratöltéséhez való hozzáférést**, a **wifi vagy a számítógépek használatát** és az **élelmiszer-ellátást** (forrás: <https://themanojaryan.com/2022/08/26/energy-price-cap/>).

Ugyanakkor az infláció és az energiaköltségek drasztikus emelkedése, a bérminimum várható növelése miatt milliárdos többletköltség nehezedik majd az

önkormányzatok költségvetésére már ebben az évben is, ami 2024/25-ig tovább fog emelkedni. Emiatt minden valószínűség szerint felül kell vizsgálniuk elfogadott költségvetésüket, és mérsékelniük kell a helyi szolgáltatások finanszírozását (forrás: <https://www.localgov.co.uk/Libraries-providing-warm-refuges-under-pressure-/54747>).

Németország

A német kulturális miniszter, *Claudia Roth* július 21-én a szövetségi kancellárián beszélt az energiagazdálkodásról kulturális intézmények képviselői előtt. Augusztus 4-én, szintén a tárcavezető kezdeményezésére, a **német tartományok minisztereinek találkozájára került sor**, ahol a *Szövetségi Hálózati Ügynökség* (a villamosenergia-, a gáz-, a távközlési, a postai és a vasúti piac szabályozója) elnöke részvételével megvitatták, **hogyan lehet energiamegtakarítást elérni a kulturális ellátás folyamatos biztosítása mellett**. Kiemelték a **szolidaritás és a takarékoskodás fontosságát**. A **levéltárak, múzeumok és könyvtárak** a kritikus infrastruktúra részét képezik, ezért **energiaellátásukat** a gázvészhelyzeti tervben **még a harmadik riasztási fokozatban is kiemelten kell kezelni**. Fel kell készülni elektromos vészhelyzetekre is. Figyelembe kell venni a műemlék épületek felújításának (szigetelésének, napelemrendszer-telepítésének) korlátait, a kiállítások szervezésének munkálatait és költségeit, valamint hogy a műtárgyak állagmegóvásához stabil klimatikus viszonyok szükségesek. **Az intézmények ezért egyedi energetikai vészhelyzeti tervet készítenek**, amely lépésekre bontva tartalmazza, **mikor és hol kell felfüggeszteni a klimatizálást, vagy mikor kell csökkenteni a nyitvatartási időt**.

Ami közös az intézkedésekben, az az **éjszakai díszvilágítás lekapcsolása, az izzók LED-esre cserélése**, valamint a beállított **fűtési hőmérséklet csökkentése**. Vannak olyan intézmények, amelyek egyedi adottságaik miatt már elkészültek az energetikai korszerűsítéssel (megújuló energiaforrások, fűtési és hűtési rendszerek). **A hosszú távon megtérülő energiahatékonysági felújítások azonban roppant költségigényesek**, ezért az intézmények az elengedhetetlen spórolás mellett **kormányzati segítségben, (EU-s) pályázati lehetőségekben bíznak** (forrás: <https://www.finestresullarte.info/focus/in-germania-i-musei-si-stanno-preparando-alla-crisi-energetica-cosa-stanno-facendo>).

Olaszország

A kormány szeptember 16-án kihirdetett energia-vészhelyzeti intézkedéscsomagjában (forrás: <https://www.governo.it/it/articolo/comunicato-stampa-del-consiglio-dei-ministri-n95/20521>) **2022-re 40 millió eurós költségvetési előirányzatot különítenek el a kulturális ágazat intézményei** (színházak, koncerttermek, mozik, múzeumok, könyvtárak, levéltárak, egyéb kulturális intézmények) **energiaköltségének finanszírozására** (forrás: <https://www.beniculturali.it/comunicato/23477>; <https://leyton.com/it/decreto-aiuti-ter-2022-nuovi-aiuti-per-sostenere-il-paese-nella-crisi-energetica/>).

Egy újságcikk szerint nem az olaszországi kulturális intézmények lesznek azok, amelyek igazán megszorítják a nadrágszíjat, hiszen **nem energiaintenzív ágazatról van szó**: csak a világításon és a klimatizáláson tudnak spórolni. Az Emilia-Romagna régióban lévő **Cesena város *Biblioteca Malatestiana* könyvtára műemlék épületben működik**, így a külső szigetelése és a napelemek telepítése nem lehetséges. A könyvtár egy része **nemrég felújításon esett át**: már 2017-ben a gázfűtés fokozatos kiváltása mellett döntöttek, és **elektromos vezérlésű hőszivattyús hűtő-fűtő rendszert építettek ki**. Az épület másik részén a régi fűtési rendszert **kondenzációs kazánokra** cserélték. A világítás terén a spórolás egyetlen eszköze a hagyományos világítótestek **LED-es lámpákra cserélése** volt. Azt **még nem tudni, csökkentik-e az esti nyitvatartási órákat a téli időszakban**. A **tervek szerint a város középületeiben a fűtést** október 15-én indítják el (részlegesen, később teljesen az időjárási viszonyok függvényében), és a bölcsődék, óvodák, idősotthonok kivételével **19 fokra állítják be** (forrás: <https://www.ilrestodelcarlino.it/cesena/cronaca/teatri-e-biblioteche-non-stringeranno-la-cinghia-1.8074382>).

Lettország

A *Letti Nemzeti Könyvtár* a honlapja szerint energiatakarékossági és forrás optimalizálási okokból **október 1-jétől hetente csak négy napig tart nyitva** (forrás: <https://baltics.news/2022/09/22/in-order-to-save-energy-resources-the-national-library-will-be-open-four-days-a-week/>).

Hollandia

Az **energiahatékonyság szempontjából példamutató megoldás** a tilburgi mozdonygyár könyvtárrá alakításakor alkalmazott innovatív hőszabályozási módszer. A Civic építészeti stúdió tervei alapján még a válság előtt épült hatalmas, 90×60 méteres alapterületű, legmagasabb pontján 30 méteres belmagasságú tér hőmérsékletének szabályozása eleinte sok fejtörést okozott a tervezőknek. A kivitelezés végül briliáns módon sikerült: **az új klimatizálási rendszert úgy kalibrálták, hogy** azokon a helyeken, ahol az emberek a leggyakrabban fordulnak meg, **fűtött mikrozonákat hoznak létre** – vagyis nem a teljes teret, hanem a mikrozonában tartózkodó embereket fűtik *személyre szabott* módon. Így az épület egyes részeit a valós igény szerint lehet fűteni, ezzel hatékonyan csökkentve az üzemeltetési költségeket (forrás: <https://www.floornature.com/architectural-solutions/lochallibrary-ldquo-personal-heatingrdquo-civic-15629/>).

Összeállította: Fazokas Eszter, Ságghi Ilona, Szabó Piroska

Budapest, 2022. október 4.